

PŘÍLOHA

1. Rozhovor s paní učitelkou – 4.1.2011

(Tučně piši své otázky, normálně odpovědi paní učitelky.)

Dobrý den paní učitelko, ještě než začneme, moc ráda bych Vám poděkovala za Vaši ochotu a čas s poskytnutím tohoto rozhovoru. Ráda bych zjistila, jak probíhají hodiny Výtvarné výchovy na prvním stupni ZŠ, a proto bych Vám na toto téma položila pár otázek. Mohu?

Jistě, snad ti nějak pomůžu.

Děkuji. Nejprve by mě zajímalo, jaká témata s dětmi probíráte v průběhu roku? Volíte si je sama, nebo se držíte spíš osnov?

Takhle, máme sice nějaký plán, týdenní, jako co by se s těma děckama dalo dělat, ale já ty výchovy podle plánu vůbec nejedu a dělám si je sama. Takže podle toho, co mě buď napadne, co uvidím v knížkách, nebo třeba i v jiných třídách.

Někdo to dává na roční období. Že dělá vyloženě celou zimu jenom zimní věci. Ale já vezmu třeba něco ze zimy, ale prokládám to i něčím jiným. Aby pořád neměly jenom samou zimu, zimu, zimu, protože pak je to v každé třídě. V 1., 2., 3., 4., 5., pokud to mají vždycky takhle, tak pak ty děti už jsou z toho naštvány a odflakují to. Co jsem takhle zpozorovala. Takže samozřejmě něco z toho tématu toho ročního obd. udělám, ale udělám k tomu ještě další věci. Třeba jak jsem Ti říkala s těmi vyjmenovanými slovy, s dějepisem, s vyvazováním písmenek, vždycky aby to sedělo i na tu látku zrovna co bereme“.

Pak taky navazování na různé státní svátky, na Den matek, aby i udělaly nějaké přáníčko, dáreček pro tu maminku, pro tatínka. Když je státní svátek tak jim vysvětlit i co to je za státní svátek, aby věděly, a zkusíme k tomu něco udělat, aby si to jakoby pořád pěstovaly a aby se jim to trošku zautomatizovalo.

„Já nemám ráda takovou tu frontální výuku. Jako je tabule- sešit- učebnice- zvoní-konec hodiny- zvoní- a znovu tabule.... Protože pak je to takové stereotypní a ty děti to nebaví. Nemají žádné nadšení pro to. Proto se snažím, aby to bylo jakoby v pohybu. Aby to zadání pokud možno navazovalo buď na aktuálně probírané téma v jiném předmětu a nebo aby to mělo souvislost s aktuálním děním, např. právě ty různé svátky apod.

A co byste s dětmi chtěla za ten celý rok stihnout? Co by měly za ten jeden rok umět a zvládnout?

Tak chci hlavně, aby se seznámily se vším možným, co lze v té výtvarce dělat. Ať už jde o techniky, takže pracovat s voskovkou, vyškrabávání (viz obr. vyskrabování), dodělávání různých věcí s voskovkami, ať už rozptylování, prostě všechno, co s tím jde. Teď jsme měli např. ty tuše, inkousty, zapouštění barev, nebo stříkání, obrisy. Aby dokázali pracovat se vším možným. Temperky aby uměli, aby uměli míchat barvy, aby věděli trošku co je to odstín.

Takže teď mám na plánu, že budeme mít jenom modrou barvu a budeme dělat zimní šálu a budou zkoušet, jak ta modrá barva jde postupně od bílé do tmavě modré, aby se naučili odstínovat. Pak na jaře vezmeme zase zelenou, protože tráva není jen zelená, ale že tam je několik odstínů. Tak zase aby se naučili odstínovat, ale i namíchat barvy. Zelená-žlutá-zelená-bílá. Jak třeba i vzniká fialová barva, hnědá, tak aby obecné povědomí i o tom oni měli, že není jen 5 základních barev, nebo když si koupí celou tubu 12ti barev, že nemusí nutně otrocky použít jen tyto barvy, ale můžou si je různě namíchat.

Pak na pozadí s nimi zkouším různé to „tupování“ (*tj. zmačkaný papír namočený v barvě a poklepavým pohybem se tak pokryje barvou určitá část papíru*, (viz obr. Tupování), aby to netahali jen rovnou čarou, aby to rozprostřeli na celou čtvrtku. Pak taky chci, aby nebyla v prostředku nebo dole nějaká malá věc, ale prostě aby to bylo obsažené všude a aby to bylo barevné. A ty největší linie aby se vytáhly buď tím inkoustem, nebo to děláme černou fixou a nebo voskovkou, aby na první pohled bylo vidět, co je hlavní a co je pozadí (viz Obr.dopravní prostředek).

Hlavně chci, aby se seznámili se všemi těmi technikami, se vším možným, s čím se můžou setkat a kreslit. Tak aby věděli a znali to. Protože všichni znají pastelky nebo fixy z MŠ, ale k ostatním výtvarným prostředkům už se moc nedostali.

To jste mě přivedla na otázku. Mají děti problém se zpracováním figury a pozadím? Protože malé děti mají tendenci kreslit „blechy“. Snažíte se je na to nějak upozornit?

Problém mají, právě když jsme začali to první písmenko, tak udělali malý, malý něco dole. A říkám:“Tak ne!“. Takže druhá strana a říkám:“Děti, přes celou čtvrtku vééélikánský obrázek, aby to bylo pěkně vidět i z dálky“. Já jsem jim to i ukázala, dala jsem jim to na nástěnku a šli jsme sem k tabuli a já říkám .“Vidíte to?“. A děti řekly:“Ne“. Tak proto to musíte udělat veliký a pořádně to právě obtáhnout, aby bylo vidět, co je hlavní a co je pozadí. A pak už to pochopili. Ale vždycky je potřeba je na to přivést na nějakém tom příkladu. Protože když jim to dopředu říkám, že to musí být velký, aby to bylo vidět, ale neukážu jim to, tak to na ně nemá moc velký efekt. Upozorňuju je a opakuju, že to musí být velké, abychom to viděli, i když to bude třeba ve třídě vzadu. No takhle jsem jim to vlastně ukázala, aby to všichni pochopili.

Je pravda, že dnes tady snad opravdu nebyl nikdo, kdo by namaloval nějakou titěrnou malou věc. Všichni namalovali velké obrázky, kde bylo evidentní, co je figura a co je pozadí. A skoro jako by byli naučení, že mají dělat pozadí. Snad až na dvě děti, které přišly a měly bílé pozadí.

Zkouším je na to navádět, že čím barevnější, tím hezčí, pestřejší, zajímavější. Že když je to bílé, tak to zase není vidět a nezaujme to nikoho. My občas děláme i takové výstavy. Vypadá to tak, že si tady uděláme kruh z těch obrázků a jsme na výstavě. A já říkám:“Který obraz bychom si asi tak koupili?“ a oni pak sami navrhnou body za ten konkrétní obrázek a nejlepší tři práce pak dostanou bonbón nebo nějakou motivační kartičku.

Nebo třeba když jsem měla děcka trojka, čtyřka, pětka, tak ti sbírali bobříky a za ty si něco vykupovali. Že nemuseli občas dělat domácí úkol, nebo že jely někam

na výlet, nebo že jsme šly do parku nebo něco takového. Takže o ni se o to taky snažily udělat hezké věci. Protože ta motivace je strašně důležitá.

Takže motivace se ve vaší třídě děje především prostřednictvím motivačních kartiček, občas, spíš asi výjimečně, bonbóny?

Spíš jako by motivace tou kartičkou, jedničkou. Oni ty maličky na to ještě hodně slyší. A ty velký spíš slyšeli na ty bobříky. To jsem přišla do pětky a říkám. "Chcete ještě ty bobry?" a oni: "Jóó, to chceme!!". Já jsem jim udělala i takovou tabulku, kam si psali každý týden počet a sázeli i na písemky, kdo si myslí, že dostal 1, tak tam vsadil bobříky a když měl, tak dostal dvojnásobný počet bobříků a když ne, tak jsem si je vzala já.

Takže takový hazard!(smích)

Jsem říkala, máte mě někde nabonzovat.(smích)

Ona to byla taková sociálně slabá třída. Některé děti mi říkaly i mámo, protože ta máma doma asi nebyla. Já jsem se je snažila pořád něčím motivovat. Já už jsem nevěděla co. A pak jsem říkala, nevím, proč mě to zrovna napadlo: BOBŘÍKY. Foglar! To by mohlo zabrat. Oni sbírali tedy tyhle bobříky a na nich byly ještě jakoby částky, body, které mohli dostat např. za službu když udělal a nebo když k sobě byli milí. A to sbírali jakoby za celou třídu a když měli třeba 5000 bodů, tak jsme jeli na výlet. Tak si to hlídali. Že nesbírali jenom za sebe, ale že se snažili i v kolektivu. Říkám, když bude 2000 bodů půjdeme bruslit. Tak vždycky někdo: "Hele, ještě nám chybí pár, ještě musíme přidat!". A i ti největší lumpové, grázlící, je to strašně bavilo. I ten kluk, který byl v pyramidě, který vyhrožoval, podřezával všechno možný, tak byl fakt rád, že ty bobříky má. Vždycky křičel: "Jóó, mám jednoho bobra!". Jenže pak jsem mu ho sebrala, protože zase něco neměl. Protože já jsem jim to i brala.

Jasně, aby to mělo nějaký smysl a efekt. Aby jenom nebrali. To je zajímavý systém motivace. Asi lepší než klasická poznámka, nebo černý puntík.

Přesně, oni mi kolikrát řekli, napište mi radši poznámku, ale nechte mi bobříka. Docela mě překvapilo, jak se to ujalo. I u kluků. Čekala jsem spíš, že se to ujme třeba spíš u holek v té 4.třídě. Ale v té pětce, to na to budou už velký, pubertáci.

Ale právě proto, že tam je ta soutěživost, tak je to možná asi proto chytlo, že?

Asi ano. A pro tyhle malé jsem vymyslela tohle. Ne zase body, protože oni neumějí ještě počítat do tolika. A tak zase, když jsou v něčem dobří nebo se hodně snaží, tak dostanou obrázek. A že na vysvědčení budou mít pochvalu. Že to zase taky někdo nemá, že to není mezi školami. A tak ta pochvala je taky důležitá.

Oni jsou z těch obrázků opravdu nadšení, jsem si všimla. Ptala jsem se jich, co to mají a co s tím dělají, a oni, že to dostávají jen za odměnu a že to sbírají, nebo že si to někam lepí. Třeba do penálu, jak mi jedna holčička přímo ukázala apod. Takže jim to očividně dělá radost. Což je určité účel.

To ano. Někdy se i předhánějí, kdo jich má víc.

Ještě když se vrátím k tomu zpracování obrázků. Vám jde spíš o to, aby se děti pokoušely co nejrealističtěji ztvárnit realitu, a nebo aby si tu výtvarnou výchovu spíš užily a vložily se do ní kreativně? Aby to téma pojaly podle svého? Nebo Vám stačí, když je ten obrázek alespoň symbolický, kdy, když člověk na to mrkne, tak hned ví, jo tohle je kočka?

Podle toho jak ve kterém obrázku. Někdy chci, aby to bylo konkrétní, pokud mají nějakou předlohu, tak aby ta předloha byla co nejvíc podobná tomu obrázku. A zase tam porovnávají, co je jiné, co není jiné. Třeba dělali jsme Ladu, měly si přinést pohledy a bylo to naprosto stejný. V životě bych to já nenakreslila. Úplně úžasný. A někdy zase chci jenom fantazii. Neříkám jim k tomu nic, jen je trošku natuknu, chtěla bych to takhle, třeba jenom téma, poradte si! Fantasy. Přemýšlejte! Pustím jim k tomu i třeba hudbu. Když jsem chtěla podmořský svět, tak jsem jim pustila delfíny a říkám, přemýšlejte! Co všechno v podmořském světě může být? Jestli to uděláte jako pohádku, fantazii, nebo jako reálný, nechám to na vás. Jo, zase záleží jakoby na tématu. Ale chci oboje. Aby uměli jak konkrétně, něco obkreslit, tak i to fantasy.

Aby se zaměřily třeba na detail.

Přesně. Na detaily hodně. A pak vyloženě své fantazijní věci. Právě jsme dělali ty křížence. To je hodně fantazijní. Nebo jsem udělala lístečky, které si měly tahat a tam bylo třeba: nějaká nadpřirozená postava, mimozemšťan má 3 hlavy, 10 očí, 1 ruku, 5 nohou, ... a zase z toho měli něco vytvořit fantazijní a k tomu psali-vyskytují se tam a tam. Např.si vymysleli, že obydluje nějakou krajinu, že se živí tím a tím. Že to je taky strašně bavilo.

Takže byste spíš řekla, že raději malují takováhle fantazijní témata, nebo něco reálnějšího?

Jak kdo. A jak to téma ho chytí. Jako nemůžu říct vyloženě jednak a jednak. Spíš možná, když jsem měla ty větší děti, tak ty měly raději to konkrétno.

Ono je asi pravda, že čím je člověk starší, tím má jakoby větší problémy s fantazií a tím si něco představit. Že k tomu máme větší bariéry, než děti.

Nonono, oni měli radši, když mohli něco obkreslovat a něco tvořit, ale jako by konkrétní věci. Třeba z toho dějepisu. Říkám jim, ty nakreslíš praotce Čecha, ty Libuši. A už měli konkrétní představu., ale pak si to fantazijně sami vytvořili. Řekla jsem jim, Libuše měla takové proporce, měla takovou barvu vlasů, měla takový nějaký dobový oděv, abych je trošku navedla. A někdy jsem je nechala totálně.

Ještě když jsme u té fantazie a tvořivosti, tak se mi vybavil ten obrázek se slimáky a nebo obrázek, který vznikl na slovíčko „pykat“. To byly velice vtipné pojaté obrázky.

To ano, tyhle obrázky se zrovna moc povedly. To, co namalovali, by mě kolikrát vůbec ani ve snu nenapadlo“. (smích) (viz Obr. Slimáci, Pykat, Pýřit se)

Ještě když se vrátím k zadání práce, všimla jsem si, že jste s dětmi ještě před tím, než jste jim dala pokyn k malování, prošla možné varianty dopravních prostředků. Předpokládám, že to bylo kvůli tomu, aby se Vám na konci hodiny nesešlo 20 aut apod.

Přesně tak, aby to bylo i zajímavější a pestřejší. Aby neobkreslovali od sebe, protože oni mají potom tendenci, tohle se mi líbí, tak to tam taky udělám.

My si vždycky na začátku povídáme o tom, co by chtěli nakreslit a já pak ještě přemýšlím nad nějakými dalšími možnostmi a ty si pak společně říkáme a pak právě aby každý kreslil něco jiného, tak dávají ruce nahoru, aby to nakonec nedopadlo, že půlka třídy bude malovat jeden a tentýž obrázek.

To máte pravdu. Všimla jsem si, že dvě holčičky měly skoro totožné obrázky.

Tak! Ty vzducholodě. Přesně. Tak kopírujou. (smích) (Obr. Vzducholod' 1; Vzducholod' 3)

A dá se tomu nějak zabránit?

Tak šlo by. Že by se jako zadalo jiné téma pro toho druhého. Nebo říct vyloženě, že nechci úplně stejné obrázky. A nebo třeba zase nějak motivačně. Jako občas to jde, ale kdybych viděla, že se to děje každou hodinu, tak bych nějak zasáhla, ale tady vím, že zrovna u těch holek to nebývá, že by to měly stejný.

Někdy přinesu nějaké obrázky třeba z časopisů, nebo něco nakreslím, ale směřuju je k tomu, aby to nebylo stejný. Říkám jim, všichni lidé nejsou stejný, všichni nevypadají stejně, nemluví stejně, neumí všechno stejně a tak i ty obrázky musí být jinačí. A to zase záleží na charakteru těch dětí.

Ještě by mě zajímala jednoznačnost zadání, v tom smyslu, jestli děti pochopí, co po nich chcete. Jak konkretizujete zadání, aby 100% pochopily, co mají dělat? Co se po nich chce. Nebo stalo se někdy, že by nepochopily? Že by někdo dělal něco jiného.

Třeba někdo, kdo chce vyloženě malovat jenom koně, nebo auta. Tak třeba já jsem měla holčičku, která kreslila pořád jenom koně a snažila se je dát do všeho. My jsme měli kreslit džungli a ona hned, jestli tam může dát koně. Tak jí říkám: "Kůň v džungli????!!!" Tak z toho udělala alespoň zebra, že na ní udělala pruhy. Ale vždycky se snažila dát tam to zvíře kamkoli, i když to tam prostě nešlo, tak vždycky přemýšlela, jak aspoň trošku to tam nějakým způsobem napasovat. Jinak si myslím, že v podstatě problém není, když se jim vysvětlí co a jak. Ještě třeba u těch maličkých, je pravda, že občas někdo neví, co má dělat, tak se chodí ptát a člověk mu radí.

Např. teď když jsme dělali ty deštníky, tak děti dělaly takové prazvláštní tvary, že to ani jako deštníky nevypadalo, i když jsem jim říkala, že to držadlo musí být silný, aby nás to neodfouklo a musí to mít velikánský klobouk. A když někdo i přesto udělal malinkatý klobouk a já jsem mu řekla: "Udělej ho větší přes celou čtvrtku, aby se pod něj mohly schovat 4 děti, nejenom ty sám", a pořád byl malý, tak jsem šla a vyloženě jsem tam naznačila ten tvar, aby viděl, jak to správně má být.

Takže jakoby jim něco vnitřně bránilo rozmáchnout se s tím tvarem a velikostí po celém papíře.

Přesně, jako by se báli se rozmáchnout, aby to nepřekreslili někam jinam (smích). Ale pak už příště věděli, jak to má být velký.

A mají děti nějaké oblíbené techniky nebo s čím nejraději kreslí? Nebo jim to většinou zadáte vy, s čím se bude pracovat?

Jak kdy. Podle toho, co od toho produktu, výsledku chci. Když jsme třeba dělali tu koláž, kde chci, aby to na sebe navazovalo, tak dávám jednu techniku. Ale když mně o to nejde, tak zase, vezměte si pastelky, vezměte si voskovky plus do toho nějaké tahy fixou. Co prostě kdo chce, s čím se mu maluje dobře. Takže zase záleží na tématu a co od toho já chci.

Když jsem se dívala, jak děti vedete při používání voskovek, tak jsem si všimla, že se snažíte, aby děti malovaly jedním směrem a aby tam nebyly ty bílé plochy.

Ne jedním směrem, ale aby tam nebyly ty bílé plochy a aby tam nebyl vidět tah. Klidně můžou vrstvit přes sebe, to jsem jim právě ukazovala posledně, ale to jsme ještě nedotáhli, to jim budu právě muset ještě ukázat. Aby nebyl vidět tah jednou tužkou, tak aby to bylo právě různými směry a aby pak ty tahy nebyly vidět.

Aby to byla taková jednoduší barva.

Přesně tak. To jim právě musím ještě nějak dovysvětlit. Stejně jako to ťupování aby nebylo jedním tahem, ale aby bylo více směry.

A to ťupování jim nijak nevádí? Mně se to zdá na první pohled dost pracné.

To jim jde. Jen na to musí mít čas, no.

A vy jste řikala, že na Výtvarnou výchovu máte jednu hodinu týdně, že?

Jednu hodinu, ano. Na ty maličkatý je to ale celkem málo, no. Ta dvouhodinová, která by byla optimální, je, tuším, až od té 3.-4.třídy.

A zrovna tam by se dala Výtvarná ubrat s ohledem na množství učiva, ne?

Je to takové zvláštní no. Ta jedna hodina na výtvarku se mi zdá strašně málo.

To snad ani já nezvládnou za hodinu namalovat obrázek tak, jak bych si úplně přála, plus do té hodiny ještě musím započítat čas na zadání tématu a vysvětlení postupu práce.

No přesně. Navíc když si s tím vyhraješ nejprve obyčejnou tužkou než vyloženě ty detaily nějak obkreslíš a pak to výtvarně ještě nějak ztvárníš. Tak těch 45min je málo. Než to za prvé nejdřív vysvětlíš, co vůbec chceš, než je nějak zmotivuješ, než to pak ještě nějak zhodnotíš, uklidíš, tak to máš půlhodiny na obrázek. Tak to je pomalu bez šance to nějak stihnout.

Tak to aby člověk ve spěchu honem rychle něco namaloval.

To pak ale nemá smysl.

A jak se to snažíte řešit?

Tak buď tím, že když vidím, že se to nestíhá, tak se k tomu vrátíme ještě příští hodinu a doděláme to. A nebo pokud si už dopředu myslím, že ta práce dětem zabere víc času, třeba to ťupování, které je dost pracné, tak si jakoby půjčím hodinu z jiného předmětu a ten si pak nahradíme zase příště místo Výtvarné výchovy.

A máte ve třídě někoho, kdo malování moc nemusí, kdo nerad maluje? Nebo naopak někoho, koho to opravdu baví?

Já si myslím, že je to baví celkem všechny.

Takže tu nemáte nikoho, kdo by obrázek nejraději co nejrychleji vždycky odbyl, hlavně aby to měl už z krku?

To se mi stalo na začátku, že mi holčička řekla, že jí to nebaví, že nechce kreslit. Tak jsem si s ní pak promluvila, zase zmotivovala a dodělala to. A bylo to pěkný.

A jak jste jí namotivovala?

To byla jedna z dvojčat. Oni jsou strašně slabí, víš, oproti těm dětičkám ostatním. Jsou ve všem hodně slabí, že už teď mají trojky, čtyřky. Takže jsou slabí v podstatě ve všem i v té malbě a ony nevydrží. Oni vydrží tak 2-3 minuty z celých 45 minut. Takže to je pro ně těžký. Tak právě hned na začátku tu malbu odfláknou, ale hlavně ať už to je. A tak jsem je vzala, procházely jsme ty stolečky a já říkám: „Podívejte děti, takhle jak to je, nelíbí se vám to? Není to hezký? Není to veselý? Léto na nástěnce, budete se na to moct dívat, rodiče až přijdou na rodičák, tak uvidí a řeknou: „Jéé, podívej tamhle je obrázek naší Aničky!“ a hned jim to udělá radost. A udělá to radost i mně. Dostanete 1 do žákovský. Říkám, tohle se přece nelíbí ani vám, že ne? Nebo se vám to líbí? „Nelíbí“. Tak pak už se snažily to dělat líp, ale chce to zase, nepřesvědčovat je. Spíš jim ukázat práci třeba jiných, uměl bys to třeba takhle? Nebo jinak? Ale jestli nechceš, dobře. Jestli na to není dneska třeba nálada, tak si vezmi třeba polštářek a lehni si. Oni byly ze začátku strašně pomaličké s strašně jim to všechno dlouho trvalo. Takže i když třeba oni pořád říkali, bolí mě v krčku, bolí mě břicho, říkám jim, vyprdni se na to, vem si polštářek, lehni si, doděláš to potom. A postupně jsme to celkem nějak odbouraly, že se teď celkem snaží a makají s těma ostatníma děčkama.

Takže spíš než dítě do něčeho tlačit, a ono se pak ještě víc vzpouzelo, se vám osvědčila cesta „nechat je být“.

„Spíš než na ně tlačit, tak říkám, nechat je být a oni si na to přijdou sami. Navíc výtvarka není předmět, za který by se střílelo“.

Tím pádem předpokládám, že nedáváte špatné známky za obrázky. Spíš dětem říkáte, že se jim obrázky povedly, nebo se snažíte najít na obrázku něco, za co lze pochválit, přestože je obrázek slabší?.

Teď v té 1. třídě určitě. V té 4., 5. třídě, když to bylo něco fantazijního, tam je to jasný, tam má každý svůj rukopis, tam jsem to brala, ale když měly být konkrétní obrázky podle něčeho, tak tam jsem byla přísnější, že dostávali dvojky, trojky. Tam opravdu pokud to bylo diametrálně jiné, tak trojka byla, někdy i 4. Oni věděli, že nic neodpouštím, ani z těláku, ani z hudebky, že musí dělat. A oni se to pak časem naučili.

Když jsem je dostala, tak oni byli naučení, že výtvarka jako lážo plážo, že všichni budou mít jedničky. Říkám, tak to pozor šéfové, tak to ani náhodou. Něco za něco. Zase abych je k něčemu donutila, abych je něco naučila. Protože v té trojce mně malovaly slušně tak 2-3 děti. A to bylo strašně málo. Říkám tak to ne. Protože oni dostávali šablony a byly bez motivace a dělali si co chtěli. Říkám, to prostě nejde. Výtvarka je sice oddychový předmět, ale musí se něco naučit. A já jsem zase taková punktlich, jakože nenechávám nic nazmar, tak snad to přinese nějaké ovoce. Podle mě, pokud tam není ta motivace, tak se člověk nesnaží. Ale záleží taky i na těch dětech, no. Ale nejvíc na motivaci. I když to dítě malovat neumí.

To jsem měla např. od trojky asi 3 děti, které vyloženě malovat neuměly. A ty právě spíš uměly ty fantazijní věci. Ale jakmile měly být konkrétní, tak z toho byly nešťastný. Říkám, zkuste to, musíte se to naučit. Zkoušejte to. Když to budete zkoušet, tak pak to bude lepší obrázek od obrázku. A oni to pak i viděli. Já jsem tyhle obrázky jednou za půl roku schovávala a pak jsme se na to dívali u těchle dětí (u všech to samozřejmě nejde, navíc na to nejsou ani prostory). A na konci aspoň ten jeden už maloval moc pěkně. Ty dva byli sice pořád horší, ale bylo to o něco lepší.

Tam je pro ně asi nejlepší ta možnost srovnání, že? Že se někam posouvají a že ta práce má smysl. Že vidí, jak malovali tehdy a jak to vypadá teď. Že je to jakoby nakopne a motivuje.

Ale se všema děčkama to nejde dělat. Jen u těch, u kterých vyloženě víš, že jsou třeba výborný v jiných předmětech, ale nemají dar na to výtvarno, ale když jim to takhle vypíchněš, tak to kolikrát pomůže. Nebo jsem dělala i to, že někdo maloval jiným stylem tak, aby to zvládnul, tak pak i ten obrázek se jim líbil a já jsem je v tom podpořila a říkám: "Hele, tak tohle se ti opravdu povedlo. Tohle je perfektní." Ostatní třeba tak dobrý nebylo, ale říkám: "Hele, nevádí, příště to zase bude lepší. Příště ti to zase líp sedne." Takže pořád jakoby v nich pěstovat tu motivaci a neříkat: "Ježíš, co to je???" (smích). Jako to bylo za nás. „To nemyslíš vážně! Znova!!!“. To dítě je pak totálně odbouraný. A to souvisí se vším, ne jen s tou výtvarnou.

Malujete obrázky v pohybu, nebo jen statické, protože jsou jednodušší, a nebo se je snažíte různě v průběhu roku mixovat?

To záleží jak kdy. Když malujeme sporty, tak tam je jasný, že musí být pohyb.

A s tím nemají problémy?

Je to horší. Taky se je na to musí navést a ukázat jim co a jak. Ty statický jsou pro ně v pohodě. Ty v podstatě kreslí od malička. Ale málokdo od malička kreslí pohyb, nebo nějakou tu perspektivu. Strašně málo dětí. Zase se je na to musí nějakým způsobem přivést.

Já jsem s nimi dělala např. rozfázování pohybu. S tím jsme začínali. Že byl lyžař někde na začátku kopce a že se sesouvá dolů. Ale jen linie. Nebyl to jakoby konkrétní člověk všude. Ale byl nahoře, jakoby jen obrys postavy, ruce, nohy, sklon, jak se pohybuje a dole byl už konkrétní detail, ten lyžař. Aby si jako by rozfázovali ten pohyb. Já jsem jim přinesla ukázat i knížku, kde jsem měla takový obrázek, který byl právě rozfázovaný a když jsem jim to v rychlosti projela, tak se ten obrázek pohyboval jako film. A byli jsme i na výletě v Jičíně, v tom interaktivním muzeu a

tam právě bylo, jak se vyvíjel film. A tam si mohli točit takovou skruží a krásně vidět, jak tam ten pohyb jde. A na tom to byl asi nejlepší příklad. Jak ten pohyb byl rozfázovaný a na konkrétním příkladu si to mohli i v reálu představit.

A stavíte ta témata podle náročnosti? Že něco zkusíte, pak si řeknete fajn, tohle zvládají, tak zkusíme něco těžšího.

Určitě. Když vidím, že většina třídy to třeba zvládla, tak fajn. Když to třeba nezvládnou dva tři lidi, tak to je taky ještě v pohodě, ale když to nezvládne většina, tak se nemůžu pouštět do něčeho těžšího. Musíme zůstat u toho, co nezvládli a ještě se tomu věnovat, aby to zase další dva tři uměli.

A už jste vyzkoušeli všechny techniky pastelky, voskovky, vodovky,...?

Pastely jsme ještě neměli, na ty teprve najedeme, pak jsme neměli míchání barev a ještě rudku, hnědý pastel, ten jsme taky ještě neměli.

Ten inkoust taky ještě moc neznají, temperky taky ne, spíš ty vodovky. A pastely ty taky moc neznají. Kreslili jsme i křídami na velký papír, který se rozprostřel po celé třídě.

Tak ony do toho padly nějaké svátky, sem tam něco odpadlo, takže těch hodin taky moc nebylo, takže jsme toho zatím moc nestihli“.

Všimla jsem si, že s tuší nemají evidentně moc velký problém. Nikde nebyly na obrázcích žádné kaňky. Dokonce se ani nikomu nepodařilo vylít kalíšek.

Zatím to vypadá, že ani ne. S tou tuší jsme zatím udělali asi dva-tři obrázky. My to většinou obtahujeme buď černou voskovkou, když malují voskovkami, nebo černým fixem, nebo temperou.

Pomalů jsme se tak dostaly na konec rozhovoru. Ještě než Vám položím poslední otázku, tak bych Vám chtěla moc poděkovat za Váš čas, který jste věnovala poskytnutí tohoto rozhovoru.

Když jsme se před chvílí bavily o používání různých technik, nevybavila byste si takhle z hlavy, co děti třeba nezvládly a musely jste se k tomu věnovat ještě jednou?

U těch prvňáčků jsme se snad na ničem zatím nezasekli.

Ale třeba ty krtky, jak jsem Ti říkala, že dělali ve čtveřicích (*děti byli rozděleny do skupin a každá skupina malovala určitý výřez z jednoho společného obrázku. Spojení všech jednotlivých obrázků, na kterých pracovaly jednotlivé skupinky, dalo ve finále celostní obrázek*). Nejprve jsme to dělali pastelkou. Říkám si, pastelkou to bude nejjednodušší, když jsou to čtvrtáci. Oni to udělali, pak jsme to sesázeli k sobě. A já říkám:“ Podívejte, teď vám ty linie vůbec na sebe nenavazují a to byl hlavní úkol, co jste měli udělat. Tak co? Zvládnete to ještě jednou? Já jsem mezi nima chodila, oni ty obrázky vždycky pak sesunuli k sobě, vygumovali, co nenavazovalo, a dodělali to. A říkám, dobře, vy jste to měli perfektní. Ale tady klukům se to moc nepovedlo, ty linie jim nenavazují. Vidíte to sami. Napojuje se to? „Hmm, moc se to nezdařilo“. Tak příště to zkusíte ještě jednou pastelkou a

voskovkou a pak to zase ztížíme těma temperkama, kde se vám to bude spíjet a bude to ještě o něco těžší.

Obrázky:

Obr. Vyškrabování

Obr. Sysel

Obr. Sněhulák 1

Obr. Ťupování

Obr. Slon 1

Obr. Papoušek 1

Obr. Papoušek 2

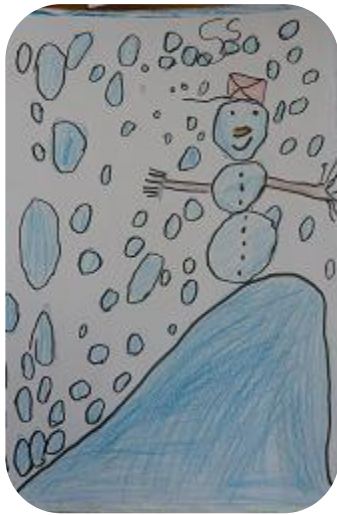
Obr. Slon 2

Obr. Ptáci

Obr. Liška

Obr. Sněhulák 2

Obr. Krtek